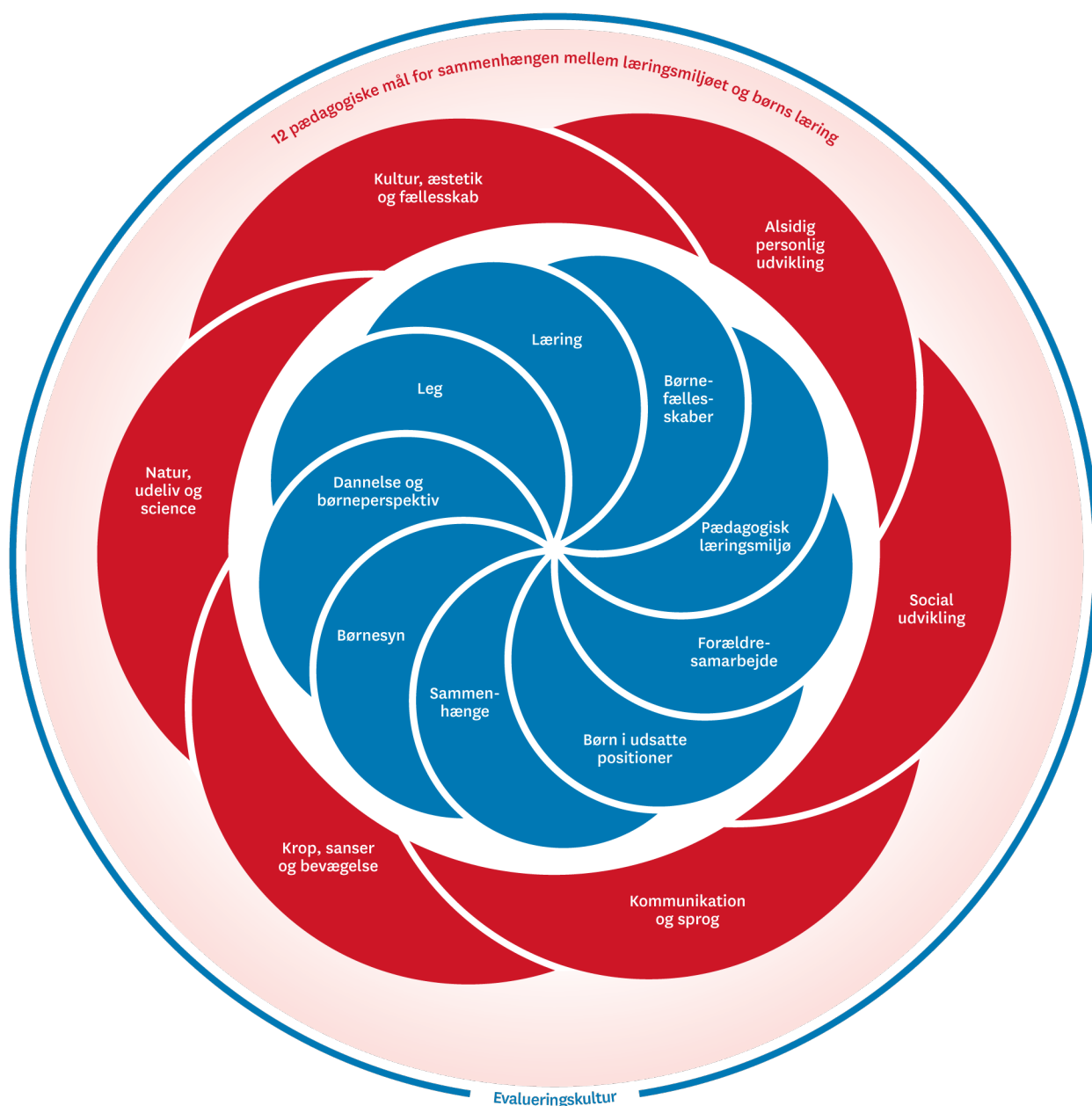

Pædagogisk læreplan for Moseskellets vuggestue og børnehave 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Moseskellets vuggestue og børnehave er en afdeling af Randers Kristne Friskole. Vi er beliggende i den nordlige del af Randers by, tæt ved Nørreskoven og åbne marker. Vuggestuen og Børnehaven er en relativt lille institution, der er inddelt i tre aldersopdelte stuer, med 14 børn i Solstrålen (0,5-2,5år), 20 børn i Stjerneskuddet (2,5-4år) og 22 børn i Raketten (4-6år). Vi har valgt at inddele børnene i tre aldersgrupper, da vi tror på at vi kan skabe stærke børnefællesskaber blandt jævnaldrende børn. Vi vægter dog også at være et åbent hus, hvor børnene kender hinanden og de voksne på tværs af stuerne.

Vi er fysisk og organisatorisk tæt bundet sammen med skoledelen af Randers Kristne Friskole. Denne sammenhæng skaber en naturlig ramme for vores førskole-gruppe, som oprettes hvert år i april.

Det fælles for alle afdelinger i hele organisationen er, at vi arbejder ud fra disse tre profilområder:

Det Kristne

Vi lægger vægt på det kristne livs- og menneskesyn både i vores pædagogiske arbejde, vores samvær med hinanden og i vores grundlæggende værdier.

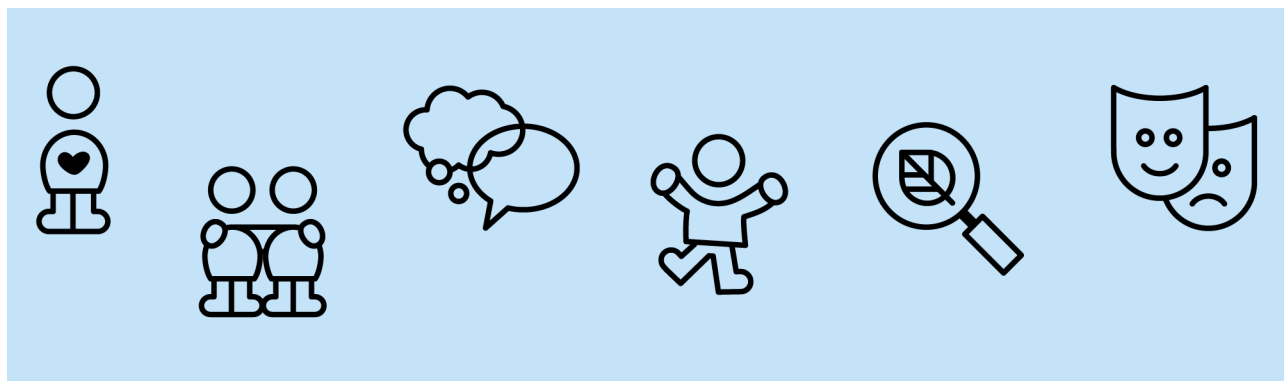
Det grønne

Natur og udeliv er en vigtig del af vores hverdag. Med Nørreskoven i baghaven og en grøn legeplads har vi rig mulighed for at praktisere det. Vi har fået Friluftsrådets grønne spirerflag 5 år i træk, og det er vi meget stolte af.

Det talentorienterede

Vi arbejder aktivt med at dyrke børnenes udviklingsmuligheder i trygge rammer og vække deres nysgerrighed, undren og mod på livet, samt tro på egne evner.

Vi har børn fra et stort opland, der både indbefatter Randers by og omegnsbyerne. Vi oplever en sammensat børnegruppe, hvor nogle har valgt os pga. vores værdier, vores sammenhæng med skolen, vores grønne profil og andre igen fordi stedet har nogle små og trygge rammer. Alt i alt giver det en børnegruppe fra forskellige samfundslag, med forskellig etnicitet og forskellig livsanskuelse, men samlet for alle har deres forældre taget et aktivt tilvalg af vores institution.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnesyn:

Grundlæggende bygger vores børnesyn på det kristne livs- og menneskesyn. Her tror vi på, at ethvert menneske/barn er unikt skabt og elsket af Gud. Derfor har hvert eneste barn en grundlæggende værdi i sig selv.

Vi ser børn som selvstændige individer, der igennem et trygt og nærværende læringsmiljø har muligheder og kompetencer til, at udleve deres rettigheder til at være barn, samt have medbestemmelse i eget liv.

De vigtigste personer i "vores" børns liv, er deres forældre. Det er derfor afgørende, at vi skaber en tryk og tillidsfuld relation til forældrene, hvis mor/far har tillid til de voksne, så er det også nemmere for barnet at have det.

Vi har som voksne i institutionen et stort ansvar, der er os betroet af børnenes forældre, til at sætte os ind i børnenes generelle, alderssvarende, men også individuelle behov for omsorg, leg og læring.

Dannelse og børneperspektiv:

Vi tænker dannelse som et vidt begreb, der favner evnen til at begå sig i livet. Det vil sige at dannelse omhandler generelle faglige kundskaber, men i lige så høj grad sociale og selvreflekterende kundskaber. Børns forudsætninger for at forstå sig selv, sker i samspillet med andre børn og voksne. Derfor vægter vi i høj grad at have fokus på at "tale pænt". Det handler foruden de positive/opbyggende ordvalg også om, at vi som voksne udviser respekt og anerkendelse i samspillet med børnene. Det er igennem de voksnes adfærd børnene kan erfare hvordan de ligeledes kan tale indbyrdes på en venlig, høflig og respektfuld måde. Derudover har børn også behov for de tydelige voksne, der guider og rammesætter i den gode relation børnene imellem. Derfor har vi også fokus på at interagere med børnene, også når de leger internt.

Vi tror også på, at børn udvikles på forskellig vis, under forskellige omstændigheder og med forskellige styrkesider. Derfor har vi, som et profilområde, tillagt os en talentorienteret tilgang, hvor vi som voksne, med syn for disse forskelligartede tilgange, skaber de bedste forudsætninger for børnenes læring. Det kan også beskrives som en ressourcefokuseret tilgang.

Leg og Læring:

Vi ser leg og læring som to komplementære faktorer. Det forstået på den måde, at børn lærer igennem leg og leger, hvad de har lært.

Derfor er vi bevidste om vekslingen imellem tid til leg og tid til læring, samt hvordan vi kan benytte lege som læring.

Læringsmiljøet har igennem dagligdagen forskellig karakter. Vi har via strukturerede og vokseninitierede aktiviteter, som stue-samling og musik, et læringsmiljø og fokus på gruppe-indlæring i traditionel forstand og med en hensigt om bl.a. at træne børnenes skoleparathed. Her anvender vi igennem året forskellige temaer, som vi knytter flere forskellige aktiviteter på, for at skabe sammenhæng for børnene, samt skabe læring igennem forskellige læringsstile.

Derudover har vi både formel og uformel læring igennem lege og samvær, hvor fokus kan være på den brede forståelse af dannelse. (Se **Dannelse og børneperspektiv**)

Børnefællesskaber:

Vi arbejder struktureret for at skabe forskelligartede børnefællesskaber. Dvs. at vi arbejder med fællesskaber med jævnaldrende, ved vores trinvis stueinddeling (Solstrålen 0,5-2,5år, Stjerneskuddet 2,5-4år og Raketten 4-6år), fællesskaber på tværs af alder, ved vores åbne døre på tværs af stuer og de mindre og interessebestemte fællesskaber. Det giver børnene mange muligheder for at danne

relationer, hvor små kan lære af de store, hvor store kan vise ansvar for de små, eller hvor der kan dannes stærke venskaber.

Vi ser et fællesskab som et samvær, hvor det enkelte barn kan opleve sig betydningsfuld på lige fod med alle andre børn. Når vi arbejder med fællesskaber, har vi derfor sammen med børnene, fokus på begreberne; Mod, Tolerance, Omsorg og Respekt (Fri for mobberi).

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

Bleskift - Solstrålen

Vi har her i høj grad fokus på det gyldne øjeblik imellem barnet og den voksne.

Der skal være en rar atmosfære omkring bleskiftet, barnet skal føle sig tryk ved situationen..

Her er rum til at skabe/bygge videre på relationen imellem barnet og den voksne.

De gyldne øjeblikke er, når vi har det fælles tredje sammen.

Der skal være ro ved puslebordet, og vi sætter ord på det vi gør med barnet. Hvis barnet er utrygt, får barnet evt. deres sut eller bamse.

Vi har meget spejling med barnet, når vi pusler dem. Dette går begge veje og er både med mimik, lyde, sange osv.

Dannelse og børneperspektiv:

Spisesituation - Stjernesuddet

At spise sammen i et større fællesskab, kræver meget social træning. Vi er opmærksomme på, at det er her børnene lærer meget om normer og dannelse i forhold til at spise. Et barn siger "værs'go madro" og herefter spiser vi. Det er her børnene kan tillære sig gode manéer og skabe en sammenhæng til andre arenaer i samfundet.

Vi hjælper børnene til, hvordan det er socialt acceptabelt at sidde og spise, hvilken vej de skal vende, hvornår man må tale, og hvornår der må spises. At sige undskyld efter en bøvs, vente med at tale til maden er sunket, sige tak for mad, osv.

Leg og Læring:

Aktivitet - Raketten

Vi har fokus på at skabe rammerne for aktiviteten/legen. At der er sammenhæng imellem aktiviteterne ved at lave planlagte forløb. Herigennem kan aktiviteten/legen være med til at give børnene ny viden.

Den voksne vælger, hvordan legen tilrettelægges. Skal det være en lille eller stor gruppe, hvilke børn harmonerer godt sammen eller skal der være fokus på nye venskaber. Der skabes mening imellem aktiviteterne ved eks. at "i går maledes vi sten som mariehøns og i dag skal vi kravle som mariehøns".

Børnefællesskaber:

Morgenmad - Fælles

Alle tilbydes morgenmad fra 6:30-7:30. Vi spiser sammen på tværs af aldersgrupper, stuer og sammen med eventuelle søskende. Alle tilbydes samme menu, og der skal være roligt, stille musik, behageligt lys, små stemmer.

Det at spise sammen på tværs af aldersgrupper og sammen med eventuelle søskende har en stor værdi. På den måde bliver der konstrueret en form for sammenhæng mellem børnehaven og hjem. Der er en mulighed for at spejle oplevelser fra familiemåltider i hjemmet med måltidet i børnehaven.

Alle har muligheder for ligeværdigt at mødes om et morgenmåltid. Hermed har børn i udsatte positioner alle forudsætninger for at være en del af gruppen.

Det er vigtigt med æstetiske overvejelser og pædagogisk læringsmiljø. Dette skaber gode forudsætninger for en god måltidsoplevelse.

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske læringsmiljø har mange aspekter. Overordnet set er det pædagogiske læringsmiljø rammen for al daglig aktivitet. Med andre ord, så arbejder vi med en reflekterende praksis, hvor der skal være en grund til det vi gør. Læringsmiljøet kan derfor komme til udtryk på forskellig vis. Det er både den strukturerede tilgang, hvor der igennem året arbejdes med temaer så som eks. "Krible kable", hvor der udarbejdes SMTTE-modeller over tilgang og læringsmål. Det kan være den daglige struktur med fokus på genkendelighed og vekslingen imellem leg og læring. Det er også de varierende ugentlige eller månedlige aktiviteter både internt og ude af huset. I denne strukturerede tilgang til læringsmiljøet er der fokus på at sætte rammer, der både indbyder til voksen- og børneinitieret aktivitet. Udover dette ser vi også læringsmiljøet som værende det spontane rum, der opstår i det daglige fællesskab mellem børnene og de voksne.

Det daglige læringsmiljø er skiftevis tilrettelagt med fælles aktiviteter på tværs af stuerne og hver for sig på stuerne.

Vi har valgt at aldersinddele vores børnegruppe i tre trin; Solstrålen 0,5-2,5år, Stjerneskuddet 2,5-4år og Raketten 4-6år. Dette med udgangspunkt i at skabe stuer, hvor børnene er tætte på hinanden rent udviklingsmæssigt.

Hver stue har sin egen struktur for faste aktiviteter i løbet af dagen og ugen. Det kan være faste rutiner som samling og måltider.

Derudover har vi aktiviteter, hvor vi sætter børn sammen på tværs af stuerne. Det kan være sang på plejehjemmet, fælles morgensamling eller ture ud af huset.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Pædagogisk læringsmiljø:

Morgensamling – Raketten

Til morgensamlingen modtager børnene ny viden fra os og hinanden. Der skabes genkendelighed ved, at der er elementer, der er gentagne. Der er fokus på, at man skal opleve, at man hører til i gruppen. Alle kan bidrage værdifuldt til fællesskabet og forskellighed opfattes som en ressource. Det er et mål med dette læringsmiljø, at det skal være et miljø præget af nysgerrighed, omsorg og tryghed.

Ved samlingen siger vi altid "godmorgen" til alle børn, med navns-nævnelse. Vi finder frem til hvilken dag, vi er kommet til ved at spørge børnene. Børnene taler på skift og øver sig i at række hånden op. Vi gennemgår dagens program via pictogrammer, hvor børnene har mulighed for at stille uddybende spørgsmål.

Ved samlingen kan alle blive spurgt. Den voksne er opmærksom på at spørge forskellige børn og være opmærksom på, hvem der kan have behov for at blive spurgt den pågældende dag.

Afleveringssituation – Stjerneskuddet

Det pædagogiske personale er særligt optaget af at have øjenkontakt og sige godmorgen til det enkelte barn. Her gør vi os overvejelser omkring dannelse og forældresamarbejde. Det handler særligt om trygge børn, en god morgenoplevelse og genkendelighed. Vi prioriterer, at børnene har en god tilknytning til flere af de voksne på stuen, og de voksne vægter højt at give kram, knus, holde i hånden mm.

Man kan vinke farvel til sine forældre med en voksen fra køkkenvinduet eller på stuen. Nogle børn har ikke behov for at vinke, men blot at sige et hurtigt farvel inden en leg kan begynde. Det pædagogiske personale er opmærksom på at anerkende barnet og dermed også forældrene for at være gode til at komme ind i børnehaven og sige farvel.

Der er fokus på tryghed, kommunikation og samspil mellem barn og voksen. Selvrefleksion er noget vi har meget fokus på. De voksne italesætter, det at øve sig i noget og selvros.

At tale om engang hvor det har været svært eller er gået rigtig nemt at sige farvel og vidensdele denne oplevelse. Vi oplever at børnene efter en tid, har integreret denne strategi i sig selv og bruger denne mellem hinanden.

At børnene på sigt kan bruge en ven frem for en voksen til at vinke med. Eller det at blive budt velkommen af sine venner og inviteret med i en leg. Det har stor betydning for mennesker at vide, at man har været savnet.

Vi har fokus på fællesskabet og giver ros til den gode oplevelse ved at komme i børnehaven og møde sine venner og dermed være en del af fællesskabet.

Det pædagogiske personale har fokus på at guide og støtte barnet til at sætte ord på barnets følelser og håndteringen af disse.

I den situation hvor barnet har en "ærgelig" morgen, hvor familien er kommet ud af hjemmet efter en træls morgen og barnets vilkår er at skulle være i børnehaven. Her forsøger vi gennem guidning, anerkendelse og omsorg at hjælpe barnet igennem afleveringen på den bedste måde.

Det er helt okay at synes man savner sine forældre. Vi tør gribe ind, når en aflevering bliver kompliceret og forældrene f.eks. er for sent på den i forhold til arbejde.

Vi bruger kroppen, giver en krammer, hvis barnet har brug for det/kan rumme det.

Oprydning sammen med børnene – Solstrålen

Vi vil gerne, at børnene fra starten af skal være med til at rydde op og deltage i daglige gøremål som en del af deres dannelse. Det børnene hjælper med har en værdi, og deres selvværd vokser. De bliver stolte, når de har hjulpet med noget.

Det skal være en naturlig del af hverdagen i vuggestuen, at børnene hjælper i fællesskab. Kulturen er, at man gør det, man kan.

Mestring når barnet kan hjælpe med noget, f.eks. første gang barnet smider sin klud i skraldespanden efter maden.

Generel oprydning af legetøj på stuen. Mange af børnene vil rigtig gerne hjælpe til og ved præcis, hvor tingene skal ligge. De små bliver guidet i, hvor de skal gå hen med legetøjet.

De hjælper med at køre rullebordet ind på stuen og ud i køkkenet igen. De vil også meget gerne hjælpe med at feje efter maden.

Børnene vil rigtig gerne hjælpe, ofte kommer de og hjælper uden at de voksne har opfordret til det.

Deres 3 primære sanser, vestibulær- kinæstesi- og taktilsansen, kommer i spil her. De øver sig i at ramme skraldespanden, Lego kassen, magnetkassen osv.

Vestibulærsansen kommer i spil når de skal balancere med deres tallerkener, legetøj.

Oprydning i garderoben – nogle kan kravle op og hænge jakken op selv, andre kan lægge den ved skoene.

Taktilsansen kan blive udfordret når deres mudrede støvler eller flyverdragt skal tages af og stilles på plads.

Vi inddrager sproget i oprydningsprojektet. "Kan du lægge klodsen i kassen", "Kan du tage bilen". Sprogforståelsen bliver trænet i disse situationer. Ordforrådet bliver udvidet. Det er gentagelser hver dag.

Vigtigheden af at få kommunikeret til forældrene, værdien i at børnene også er en del af oprydningen i hjemmet. Vi bruger krop, mimik, gestik til at give børnene lysten til at hjælpe med oprydning. De får positiv respons fra os når de hjælper, og de føler sig stolte og hjælper endnu mere. Nogle gange smitter det, så andre også melder sig til oprydningen.

Samarbejde med forældre om børns læring

Forældresamarbejdet har både en formel og uformel struktur. Det primære forældresamarbejde sker i dagligdagen. Det sker igennem overleveringer af observationer og pædagogisk refleksion over barnets trivsel og læring. Her tilønsket, at personalet har en funktion af sparringspartner med forældrene ift. status i hjemmet og i institutionen.

Der er også et formelt forældresamarbejde, hvor der indkaldes til opstarts- og overleveringssamtaler, der udarbejdes sprog- og udviklingsbeskrivelser til vurdering af indsats.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Aflevering – Solstrålen

Vi har en "farvelkultur" for, hvordan vi siger farvel på stuen.

Det er en fælles ting at sige farvel, og man siger ikke farvel alene i vuggestuen.

Forældrene bliver hjulpet til at aflevere sit barn på trods af, at det kan være ked af det. De får vejledning i, hvordan de kan gøre det, så det kommer mest til gavn for barnet. Vi vejleder forældrene i, at en aflevering ikke skal trække ud, fordi barnet er ked af det.

Afhentning – Stjerneskuddet

Vi vil fremme et miljø, hvor det er alment, at børn og forældre afslutter deres dag i børnehaven med at bidrage til oprydning af den leg, barnet laver, og efterfølgende finder en voksen og sige farvel til. Enhver forælder skal føle sig tryk og mødt gennem et farvel og tak for i dag, men måske også en lille historie med på vejen hjem. Vi har et åbent forældresamarbejde, hvor vi anerkender og bakker op om at hjælpe til, at familien kommer godt ud ad døren.

Vi guider, omdirigerer og vejleder forældre og børn, hvis der forekommer nogle konflikter på vejen hjem. Dette kan gøres på mange måder, men vigtigst er det, at vise respekt for forældrenes rolle.

Vi fortæller forældrene om børnenes dag gennem vores intrasystem, men også hvis vi har en kort gardero-besnak. Disse prioriterer vi højt.

Ved særlige beskeder, sætter vi en markør ved vores kryds-af-seddel, om at finde en voksen. På den måde sikrer vi os, at vigtige beskeder bliver givet. Såsom hvis et barn har været faldet og slået sig mere end normalt el. lign.

Vi glædes over, når forældrene har tid til at sætte sig ned og vise interesse for barnets hverdag i børnehaven. Dette er vi opmærksomme på at signalere til forældrene. Vi kan fx tilbyde dem en kop kaffe eller fortælle barnet, hvor hyggeligt det ser ud og derigennem anerkende forældrenes ageren. I afhentningssituationerne fokuserer vi meget på at være med til, at opfordre både børn og forældre til at snakke om, hvad vi har lavet i børnehaven den pågældende dag. Da børnene ofte er delt ind i grupper, er det rart for den enkelte forælder at vide, hvad deres barn har lavet af aktivitet.

Vi hjælper børnene på vej ved at genopfriske situationer eller ting, der er sket i løbet af dagen, så børnene har bedre mulighed for at kunne udtrykke sig klart.

Vi har stor fokus på kommunikationen mellem forældre og institution. Forældrene skal føle sig trygge i at komme og spørge os enten om råd eller bare generelle orienteringer.

Struktur for forældresamtaler

I Solstrålen er der i forbindelse med indkøringen af et nyt barn en opstartssamtale. Her er der fokus på at lære barn og forældre at kende, samt hvad der må være af særlige forhold som personalet skal kende til.

Der er efter 3 mdr. et tilbud om en samtale, hvor der er fokus på, hvordan starten er forløbet.

Ved overgangen fra Solstrålen til Stjerneskuddet er der en overleveringssamtale. Dette udgør det for en 3 års samtale. Ved nytilkomne forældre tilbydes der en 3 mdr. samtale.

Ved overgangen fra Stjerneskuddet til Raketten er overleveringen som udgangspunkt imellem stuerne. Såfremt der findes behov tilbydes forældrene en samtale i forbindelse med overgangen.

I Raketten er der en 5 års samtale i forbindelse med afklaring af skoleparathed.

Børn i udsatte positioner

At være et udsat barn dækker over mange forhold. Vi ser det at være i en udsat position, som gældende for børn der af en eller anden årsag ikke er deltagende i fællesskabet omkring såvel leg som aktiviteter, samt børn der ikke har aldersvarende udvikling af sprog, sociale kompetencer eller motorik. Alle børn kan have overgange, hvor der er brug for særlig pædagogisk opmærksomhed og indsats for at støtte barnet ud af en udsat position.

Ofte kan vi igennem forældreinddragelse og pædagogisk refleksion tilrettelægge læringsmiljøet via vokseninitieret aktiviteter og leg, sådant at barnet rykker sig ud sin udsatte position.

Andre gange er der behov for at skabe en bredere forståelse af barnets forhold, for at støtte barnet ud af sin udsathed. Vi har her et tæt samarbejde med PPR i Randers ift. vurdering og vejledning. Dette sker i samarbejde med forældrene.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Spisefællesskab – Solstrålen

At spise sammen er en social aktivitet, som vi gør mange gange i løbet af en dag. Det er her, der er ro og tid til at se hinanden i øjnene og snakke sammen. Venskaber bliver styrket.

Hvad er socialt accepteret under et måltid, og hvordan opfører man sig over for hinanden?

Gode venner sidder sammen, så de kan udvikle deres venskab. Omvendt kan nogle blive sat sammen, hvis de mangler nogle, som de kan være mere sociale med og på den måde få skabt et venskab.

Vi lærer børnene, hvordan de kan være overfor hinanden, når de spiser. De lærer hinanden, at det ikke er rart når nogen hiver i ens trøje eller sparker under bordet – vi guider dem i at være søde ved hinanden i stedet for - de må gerne snakke og grine sammen.

Leg som aktivitet – Stjernesquaddet

Vi er opmærksomme på, at børnehaven er et børnefællesskab! Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Derfor har vi også legen og de sociale færdigheder på vores ugeplan, som en fast aktivitet. Vi går her ind og arbejder fokuseret på eksempelvis følelsesregulering gennem leg. I denne aldersgruppe, er børnene i fuld gang med at afprøve alle deres erfaringer med social træning. Her forsøger vi også at inddrage og række ud til forældrene.

Vi giver forældrene inspiration med hjem og via vores intrasystem dokumenterer vi tilbage til forældrene, hvorfor vi leger det, vi leger, og hvordan vi gør.

Gennem sparring med vores PPR psykolog, er vi blevet klædt på til at være særligt opmærksomme på den sociale udvikling, der sker gennem legen.

Vi sætter en ramme for en leg, hvor vi er opmærksomme på gruppens alder, forudsætninger og individuelle udfordringer.

Vi inddeler børnene allerede til samling i aktiviteter og dermed er den første ramme sat for legen. Her gives en kort beskrivelse af legens indhold.

Vokseninitieret leg – Raketten

Ud fra pædagogiske overvejelser vælger vi, hvordan legen tilrettelægges. F.eks. hvis det skal være en lille eller stor gruppe. Hvis et barn er i en udsat position ift. manglende legerelationer, kan der med fordel sammensættes små grupper af to eller tre børn. Her tilrettelægges vi aktiviteten, så børnene har et fælles udgangspunkt at danne relationen om. Der er et fokus på at danne grupperne sådan, at udsatte børn kan få en positiv rolle i legen/aktiviteten og dermed en positiv erfaring med relationen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Vi er bevidste om, at nogle børn skal videre til andre skoletilbud end Randers Kristne Friskole og derfor starter vi forberedelserne til skole efter hver sommer, hvor Rakettens ældste børn samles i en ABC-gruppe. Her er der ugentlige aktiviteter, som er rettet imod skoleforberedelse.

Der vil primært være fokus på, at læring skal være sjovt og derved støtte børnene til at få en lyst til og nysgerrighed overfor skolestart. Erfaringen er, at børnene som oftest har en selvaktiveret motivation for læring af bogstaver og tal. Denne motivation skal vedligeholdes, men der er også fokus på andre færdigheder ift. skolestart. Det kan omhandle, hvordan man agerer i et klasselokale (række hånden op), det kan være motoriske færdigheder ift. skriveredskaber og saks.

Hvert år fra april mdr. oprettes der i samarbejde med vores skoledel en førskolegruppe

Mål med førskolegruppen:

- At sikre tryghed og udvikling i overgangen fra børnehave til skole.
- At se, frigøre og dyrke barnets talenter.
- At fremme børnenes nysgerrighed overfor skole og skoleverdenens læringsbegreb.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Aktivitet "bogstavgruppen" – Raketten

I bogstavgruppen har børnene mulighed for, i takt med at de er blevet ældre, at forberede sig på den kommende skolestart. Vi tilrettelægger nogle passende opgaver om f.eks. tal og bogstaver. Opgaverne skal udfordre børnene på et passende niveau. Det er her vigtigt at være opmærksom på, at det ikke er alle børn som har brug for den samme mængde af udfordringer. Der er et individuelt fokus på barnets nærmeste udviklingszone. Nogle skal hjælpes mere end andre. Da børnene er blevet en del af bogstavgruppen, oplever de også, at de automatisk får lov til lidt flere ting. Det handler om at øve ansvar. Det kan f.eks. være at sidde alene i Shelters, når vi er i skoven. I disse situationer bliver det italesat overfor børnene, at der hører en smule mere ansvar med i det at være ældre og blive skolebarn.

Overgang fra førskole til skole – Førskolen

Vi ønsker at sikre en god sammenhæng mellem daginstitution og skole/SFO. Det er for os naturligt at benytte os af, at vi som organisation er en sammenhængende del af Randers Kristne Friskole. Det gør vi bl.a. ved at oprette en førskolegruppe, hvert år i april. Her organiserer vi os sådant, at der er en kendt voksen fra Raketten, der bliver primær voksen i førskolegruppen. Derudover er der ugentlig besøg af den kommende 0. klasselærer, der på den måde får et kendskab til gruppen inden skolestart. Førskolen er om eftermiddagen et tilbud, der skal afspejle SFO'en og derfor er pasningstilbuddet organiseret sammen med personalet fra SFO'en så børn og voksne kan lære hinanden at kende.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi har igennem et kalenderår mange forskellige aktiviteter, der på den ene eller anden måde inddrager lokalsamfundet. Det er både aktiviteter, hvor vi benytter os af lokale tilbud, men også aktiviteter hvor vi rækker ud og inviterer lokalsamfundet ind.

Vi har ugentlig aftale med Randers friplejehjem, hvor vi tager ned og holder musikalsk legestue sammen med de ældre. Vi deltager også i julegudstjeneste i Enghøj kirke.

Derudover har vi jævnlige ture til Randers bibliotek, hvor vi kan låne bøger til "fri læsning" eller som led i forberedelse af nye temaer.

Vi har ture ud af huset, hvor vi besøger omkringliggende legepladser. I høj grad benytter vi os af Nørreskoven, hvor vi efter aftale med Naturstyrelsen har indrettet en læringssti og to Oaser.

Vi har også en aftale med Randers Naturcenter om at afvikle bedsteforældre-dag i deres omgivelser.

Derudover er vi deltagende i arrangementer på Randers Kristne Friskole, hvor lokalsamfundet inviteres til hhv. dyrskue og høstmarked.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Skoven – Stjerneskuddet

Uderummet giver flere muligheder for, at det enkelte barn kan undersøge, udforske og være nysgerrig på naturen. Dermed opstår der andre muligheder for læring, leg og forståelse af naturens sammenhæng.

Vi oplever at nogle børn, gennem naturen viser nye sider af sig selv. Der opstår nye relationer børnene imellem.

Gennem naturen kan vi blive klogere sammen. Den giver mulighed for at noget kan spirers, dyrkes og plantes sammen. Dermed kan der skabes et pædagogisk læringsmiljø i naturen.

Vi vil, gennem vores fælles tema i huset, have fokus på dyr, grøn- og blå flag.

I små eller store grupper bruger vi vores nærmiljø, skoven, vejkanterne, udeområder. Hvilket giver mulighed for fælles fordybelse.

Sammen arbejder vi på at lave et godt uderum nede i skoven/oasen.

Vi går minimum en gang om ugen i skoven.

I skoven leger vi og undersøger det, som vi møder bl.a. fugle, fjer, dyr, blade, insekter mm.

Vi ved at bevægelse er godt for børn i denne alder. Vi går derfor på den sti, der spiller op til leg og kropslig læring gennem naturudfordringer. Generelt er det at gå i en skov en motorisk udfordring pga. det naturlige underlag.

Vi har fokus på føle, lugte-og taktilsansen. Vi lytter også efter fugle, blæsten i trætoppene og træerne, der knirker mod hinanden.

Vi lytter til regnen, når vi spiser sammen, for at gøre børnene opmærksomme på at blive bevidste om deres sanser i naturen.

Nogle gange tager vi løbetykler med ud i skoven og børnene cykler gennem skoven. Dette giver store motoriske udfordringer for mange børn, men særligt giver det succes for muskeltonusen, balancen og den personlige mestring.

Hvis vi møder et stykke affald på vores vej, samler vi det op og tager det med tilbage for at smide det ud korrekt.

Det pædagogiske læringsmiljø i skoven giver rig mulighed for at understøtte børnenes trivsel i naturen. Her opleves der også en stor social lighed børnene imellem. Alle har det samme til rådighed i skoven, der er mulighed for leg på samme niveau og børnefællesskabet kan vokse.

Vi tillægger det stor værdi at have fokus på "at hjælpe hinanden". Rollerne kan let være byttet om i det sociale hierarki, da skoven kræver nogle andre forudsætninger og kompetencer end i rummet gør.

Børnene hjælper hinanden med eks. at komme op/ned, kravle steder hen, finde nye veje.

Børnene fremskynder hinandens mod til at udforske sammen.

Plejehjem – Solstrålen

Vi har valgt at lave et samarbejde med vores lokale friplejehjem, for at få relationer på tværs af alder. Børnene lærer meget om normer, høflighed, respekt og forskelligheder.

Denne tur er med til at skabe sammenhæng til vores nærmiljø. Børnene får oplevelsen af fællesskab, da vi synger sammen og børnene oplever at de ældre kender sangene.

Vi oplever, at begge aldersgrupper er meget nysgerrige på hinanden og opsøger hinanden før og efter sang. Der er et fælles tredje skabt igennem sang.

Vi synger, rimer og remser sammen med de ældre på plejehjemmet. Vi ved, at sang og rim er styrkende for barnets udvikling af sprog og kommunikative udvikling.

Børnene er i dialog med de ældre, hvis ikke verbalt så nonverbalt ved at sende smil og give hånden, når vi skal hjem til vuggestuen igen. Børnene lærer, at man giver hånd, når man siger farvel til nogen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi arbejder bevidst med at udnytte de faciliteter, vi har til at skabe gode børnemiljøer. Det handler både om tilgangen til, hvordan vi kan indrette os på de enkelte stuer, men også hvordan vi arbejder med kulturen børn imellem og barn – voksen imellem.

Vi inddrager børnene i udsmykning af stuerne. Det handler både om at skabe rum, der er flotte og farvestrålende, men også personlige.

Vi har stor gavn af at bruge vores omkringliggende naturfaciliteter til at skabe et godt miljø. Vi oplever, at naturen og skoven kan skabe miljøer, hvor børnenes roller vendes på hovedet, eller hvor børn med store armbevægelser får den plads, de trives i.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Voksen initieret leg – Solstrålen

Her skabes et miljø, hvor der er plads til børnefællesskaber igennem legen.

Vi griber og bygger videre på det, børnene er i gang med at lege. Her bliver der taget udgangspunkt i børneperspektivet, og det er deres ideer, der bliver bygget videre på.

Vi kan her påvirke børnefællesskaberne ved at arrangere små grupper, både for at skabe nye relationer og for at inkludere børn i udsatte positioner. Vi udnytter rummenes muligheder til at skabe lege i små grupper.

Vi bliver en del af deres leg, f.eks. børnene inviterer os til at spise deres mad, de har lavet i legekøkkenet. Vi udvider legen ved at sætte ord på maden, - dukkerne er sultne.

Børneinitieret leg – Solstrålen

Skoven er et pædagogisk læringsmiljø i sig selv.

Det kropslige fylder også meget her, de mærker på ting, smager på ting, øver gang i forskelligt underlag. Sanserne er også meget i spil, og her er det både, lugte, høre, føle og smagssansen.

Det at lære at være i naturen, det er også at lære, at det er okay at blive beskidt, blive våd, kold osv.

De oplever, at der er 4 årstider.

Vi præsenterer dem for andre legerum end på stuen og legepladsen. Børnene leger med blade på jorden, kaster dem op i luften. Vi gør det sammen med dem og får nogle gyldne øjeblikke.

De løber op og ned ad bakker eller kravler/rutsjer.

De leger ofte med pinde. Her guider vi dem til, hvad de kan bruge dem til. Her kan vi nogle gange finde et hul i jorden, som skal undersøges med pinden. De stikker pinden ind i hullet, de kan tegne med dem på jorden eller kaste med dem.

Vi oplever ofte, at naturen er med til at inkludere børn i udsatte positioner nemmere pga. mere luft omkring børnene og ofte meget færre konflikter.

Kreativ – Solstrålen

Vi er fælles om at skabe noget unikt og flot. Alle kan deltage med hver deres forudsætninger. Os voksne tilpasser vores kreative indslag til, hvad børnene kan alt efter alder. Det, som de har lavet, får lov at pynte på stuen. Resultaterne af deres kreative værk er på stuen, så de stolt kan vise det frem og snakke med hinanden, os voksne og deres forældre omkring, hvad det er, de har lavet. Som oftest laver de noget som passer sammen med vores tema, for på den måde at være fælles om at skabe f.eks. edderkopper sammen. Børnene får lov til at lave deres "værk", uden at vi blander os for meget – skal der 3 øjne på, er det også okay.

Morgenstationer – Stjerneskuddet

Vi starter dagen med at sætte legestationer frem. Eks. kufferter på det runde bord, et bord med spil og en motorikbane.

Det giver mulighed for at skabe forskellige æstetiske rum gennem legerum.

Forældrene har mulighed for at "aflevere" til et fælles tredje. Altså at barnet og forældre mødes om en aktivitet og forældrene faktisk siger farvel ved legen. Det er det pædagogiske læringsmiljø, der er i fokus her. Vi er opmærksomme på, at der er mulighed for at udforske og lege. Stationerne er organiseret æstetik fra morgenstunden. Barnet skal have mulighed for at "hoppe på" en aktivitet, uden at skulle tænke eller forholde sig til en masse. Dette sikrer et læringsrum med plads til leg, læring og udvikling. Gennem disse stationer er der også husket på forældresamarbejdet. Forældrene oplever, at det er rart at være i børnehaven, og der er mange muligheder i form af stationerne. Nogle forældre vælger at sætte sig med deres barn, fordi vi giver mulighed for at skabe et lille vindue til et fælles tredje mellem barn og forældre.

Kreativ – Stjerneskuddet

Det er vores mål, at der skal opstå et æstetisk inspirerende læringsrum på stuen. Her skal det være tydeligt, hvilket tema vi har som gennemgående tema i huset. De kreative udtryk skal lægge op til læring, nysgerrighed og motorisk udvikling gennem kreative udtryk. Det er gennem det kreative, muligt for alle børn, at bidrage på deres niveau, og vi oplever at nye fællesskaber kan opstå i processen. Vi ønsker også at inddrage forældrene, både som nogen der kommer med forskellige effekter, men også at dokumentere tilbage til børnene og forældrene.

Fordi vores temaer ofte tager udgangspunkt i årstiderne, er det muligt at perspektivere til sammenhængen med det øvrige samfund, eks. Påske eller Fastelavn.

Vi sikrer, at det er tydeligt, hvilket tema vi har nu, ved at lade kreativiteten sprudle. Vi lader simpelthen børnene få fingrene i alle de kreative ting, vi har lige fra fjer, pailletter, genbrugsmaterialer, maling mm. Vi udstiller det i alle hjørner og kroge på stuen. Børnene får eksperimenteret med mange materialer, og vi bruger ikke altid pensler til at male med, men eks. også vatpinde, pinde fra skoven, fødderne mm. Det er en sanselig oplevelse at være kreativ på Stjerneskuddet. Vi inddrager forældrene sådan, at vi efterspørger ting, de kan tage med hjemmefra. Her tænker vi meget i genbrugsregi såsom toiletruller, mælkekartoner mm. Vi inviterer også forældrene til at se vores udstillinger fx til forældrekafe.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

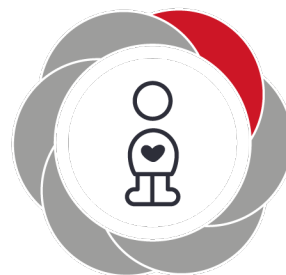
Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Aflevering om morgenen – Raketten

Der er fokus på, at vi hjælper barnet til at tro på at det vil blive en god og tryk dag. Børnene bliver støttet til at hjælpe hinanden ved afleveringen. F.eks. kan et barn blive venligt opfordret til at spørge et andet barn om det har brug for hjælp til at vinke. Det øger såvel det støttede som det støttende barns selvstændighed. Børnene lærer at man kan sige farvel og tro på, at man kan få en god dag i børnehaven. Børnene træner det at være en ven, når der er brug for en ven. Børnene bliver tryk ved at der er nogle venner at lege med.

Bleskift – Stjerneskuddet

Det er afgørende med en tryk tilknytning med den voksne. Derfor er det ofte en fast voksen, der er på toilettet. På den måde sikres det, at barnets nærmeste udviklings zone er velkendt, og barnet udvikler nye færdigheder.

Vi er opmærksomme på, at barnet skal igennem en naturlig udvikling, når det kommer til at blive renlig. Derfor understøtter vi dette ved at hjælpe til at komme på toilettet også ved bleskift. Når et barn oplever mestringsstrategier, gennem en udviklingsperiode med vedholdenhed, kommer der bonus på selvtilliden.

Barnet oplever succes ved at prøve og til sidst kunne selv. Eks. at kunne tage sine egne strømper på.

Samling – Stjerneskuddet

Under samling øver vi at sidde stille og modtage læring, da dette er en øvelse i sammenhæng til senere at gå i skole. Vi har fokus på dialogisk læsning og skaber et pædagogisk læringsmiljø, med stor genkendelighed og struktur. Dette er en voksenstyret aktivitet, hvor børnene kan styrke deres selvtillid, og der er stor fokus på anerkendelsen af det enkelte barn for at turde bidrage med barnets viden.

Ved samling er der fokus på barnets dannelse, ved at der ventes på tur og tålmodigheden sættes på prøve. Det pædagogiske personale er opmærksomme på, at netop dette er en naturlig udfordring for børn i denne aldersgruppe, og netop derfor er dette en vigtig øvelse.

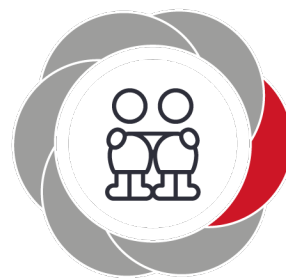
Frokost – Solstrålen

De små får en gaffel, selvom de spiser med fingrene. Vi giver dem mad på gafflen for at de skal lære, hvad en gaffel kan bruges til. De får hjælp til at drikke, og når de kan styre koppen, får de lov til det. De større børn spiser og drikker helt selv. Desuden smører de store børn selv deres rugbrød. De, som har brug for hjælp, får det. De hælder også selv op i deres kop med en lille kande. Efter maden tørrer de sig selv og putter selv kluden i skraldespanden. De mindste lærer selv at putte kluden i skraldespanden, og de stråler når de gør det. Jeg kan selv – fedt!

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Leg – Solstrålen

Vores uderum på legepladsen er indrettet, så det indbyder til børneinitieret leg, som er med til at understøtte fællesskaber.

Vi oplever ofte, at naturen er med til at inkludere børn i udsatte positioner nemmere pga. mere luft omkring børnene.

Børnene er gode til at finde på selv ved hjælp af ting på legepladsen og naturmaterialer (vand, sand, mudder, grene), for på den måde at skabe en fælles leg sammen.

Legehuset indbyder til leg, som de selv udvikler. De laver mad, smider ting ud ad vinduet og henter det igen, graver sand ind i legehuset og ud igen. De cykler/kører scooter rundt på legepladsen sammen, skaber rækkefølger og ruter sammen – igen er det i fællesskab, de kører rundt.

Generelt inspirerer de hinanden meget og har dermed meget fællesskab og spejling på legepladsen.

Eftermiddagsmad – Stjerneskuddet

Når vejret tillader det, spiser vi ude på legepladsen/i bålhytten sammen med Raketten. Det gør, at børnene finder sammen på tværs af alder, som yderligere resulterer i anderledes kommunikation og udvikling af sproget. De mindre børn lærer af de store børn, i deres kommunikation

Børnene kommer til at sidde sammen med ældre børn, som de kan lære af. Der opstår et andet socialt bånd, hvor de ældste bliver forbilleder, og de yngste lærer af deres adfærd.

Der opstår nye børnefællesskaber, når disse udviklende bånd skabes.

Børneinitieret leg – Raketten

Ved børneinitieret leg lærer børnene at forstå hinanden, når de enten begynder på legen sammen, eller når en ny bliver inviteret ind i legen. Børnene trænes i at afklare legens rammer. De bliver enige om, hvad man kan og må i legen. De øver sig i at sige til og fra, hvis de føler, at deres grænser bliver overtrådt. Den voksne støtter her barnet ved hjælp af samtaler, at lære at det er okay at sige fra. Det er vores opgave at holde opsyn med legen og turde interagere med børnene omkring, hvordan de taler med og om de andre børn.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Leg som aktivitet – Stjerneskuddet

Nogle af de lege, der er gode til at få snakken i gang, er Køkkenleg og Bil-leg. Køkkenleg, hvor der bliver lavet og serveret mad til hinanden. Bil-leg, hvor man snakker om, hvor man kører hen, eller hvem der er med i bilen. Det kan også være, at et barn "læser" en historie for et andet barn.

Vi har flere børn, der ikke har et stort sprog, når de starter på stuen. Noget af det vi ser, er bl.a. at nogle af disse børn føler sig særligt trygge, når de leger med jævnaldrende børn, i en leg der opstår mens de leger den. Her ser vi ofte, at de børn, der ikke er så sprogligt stærke, alligevel bruger sproget. Dette kan være et tegn på tryghed blandt vennerne, men også fordi det kan føles mindre forventningsfuldt, og troen på egne sproglige evner kan derfor være større her.

Bleskift – Solstrålen

Vi har et samspil med barnet på puslebordet. Alt efter alder er der et varierende samspil. Det kan være at barnet hjælper til med af/påklædning. Det kan også være barnet, som begynder på en sang, og den voksne griber den og synger videre sammen med barnet. Det kan også være pludre lyde eller sprog melodi, som de voksne/barnet gentager.

Der bliver smilet, sat ord på hvad den voksne gør.

Øve kropdele, øjne, mund, øre osv. spørge og lade barnet finde det efterspurgt.

Aktivitet "bogstavgruppen" – Raketten

Børnene observerer kontakten til de voksne og hinanden, og det betyder, at børnene spejler sig i hinanden. Når de interagerer med hinanden, låner de også ord og formuleringer fra hinanden. Vi er opmærksom på vores egen fremtoning og ordbrug. Børnene støttes i, at de er i gang med at lege med nye ord, sådan at de

har mulighed for at udvide deres ordforråd. Børnene støttes ved at vi er lyttende, nærværende og gensidig kommunikerende.

Det afspejler sig i børnenes lege, hvor man hurtigt ser deres lege blive mere sofistikeret, og der kommer flere informationer og forhandlinger i legen.

Der benyttes også sange til at udvikle sproget. Når man synger med børnene og har sangaktiviteter med dem, er det vigtigt at finde sange, der sprogmæssigt er til at synge med på. Børnene er ofte gode til at huske de relativt simple tekster og sange, hvor der hører fagter med til teksten.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børneinitieret leg – Solstrålen

Børnene vælger ofte at lege i eventyrrummet (puderummet), hvor de kan udfolde sig kropsligt. Her er de gode til at starte lege op med hinanden uden at vi blander os. De kommer ofte til os og vil have hjælp til at lave en bane og flytte på puderne.

Børnene er meget undersøgende i deres aktiviteter, alt kommer i munden (de mindste på stuen) de undersøger tingen og dette får de lov til.

Børn er altid kropslige, de bruger hele tiden kroppen. De er meget glade for kropslige lege, tumlelege, løbe, hoppe, danse til musik.

Deres sanser er også hele tiden i spil, især føle og smage – det er en del af deres udvikling at undersøge tingene.

Putte børn – Stjerneskuddet

Vi ved at søvn er altafgørende for et barns udvikling, læring og trivsel. Når børnene sover til middag hos os, har vi fokus på, at de selv er en del af at gøre klar. Børnene hjælper til med at hente dyner, finde deres puttedyr mm. Den sanselige del af at finde sine ting frem, duften fra dynen, følelsen af det bløde stof mod kroppen er alt sammen med til at gøre barnet mentalt klar til en middagslur.

Den voksne er altid den samme, dette sikrer en genkendelighed for børnene. Der lægges stor vægt på nærvær, at blive puttet godt, øjenkontakt og et aen på kinden.

Børnenes søvn er så vigtig for deres udvikling, at vi i Moseskellet har valgt ikke at vække børn fra deres lur. Vi lægger til gengæld vægt på en naturlig opvågning og har gennem en søvnpolitik opbakning til dette fra forældrene. Ca. kl.14 rulles gardinet op og døren åbnes. Dette giver mulighed for lys og lyd at komme ind, og børnene kan få en naturlig opvågning.

Hjælp med tilberedning af mad – Raketten

Når barnet hjælper med at sortere klude eller skære frugt, er det godt at blive udfordret og prøve nye ting, eller træne og forbedre sine færdigheder ved en given opgave. Når børnene er med til at skære frugt, så øver de sig i at regulere hvor meget styrke de skal bruge, samt hvordan de skal skære – er det nemmere at lave savebevægelser? Der er en opgave i koordineringen af øjne og hænder, så man ikke skærer sig i fingrene. Der er balancetræning i at arrangere mælk og andre fødevarer på bakke og dele ud uden at spilde.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

På legepladsen – Stjerneskuddet

Vi giver plads til, at børnene kan grave, lege med vand, løbe hurtigt, øve færdigheder mm.

Vi skaber områder, hvor det er okay at lege med mudder for eksempel. Vi tager børnene med på råd, når der skal laves noget nyt, men har også ofte en generel snak om, hvad børnene holder mest af på vores legeplads. Dette er et begyndende demokratisk domæne.

De voksne igangsætter fra tid til anden nogle lege eller rammer. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Vi vægter at komme ud i al slags vejr og give plads til fri leg, men også ind imellem sætte pædagogiske rammer op, for at ny læring kan opstå. I naturen kan alle være med og ud fra et børnesyn, forsøger vi at skabe en legeplads, hvor der er noget for enhver. Vi giver plads til, at børnene kan eksperimentere og undersøge gerne med børnene. Vi går efter a-ha-oplevelser, hvor barnet opnår ny viden. De har mulighed for at svinge sig, kravle højt op, bygge en hule, rutsje ned, bygge noget og meget mere. Alt sammen for at sikre et læringsrum med mange muligheder.

Vores forældre deltager i en arbejdsdag, hvor de også kan bidrage med deres inputs, samt være med til at skabe en sammenhæng mellem hjem og institution. Vi ynder også at afholde vores sommerfest på legepladsen, samt inviterer forældrene til blomsternes dag, hvor de med deres barn planter en blomst på legepladsen.

Vokseninitieret leg "tema om Mariehøns" – Raketten

Vi undersøger sammen med børnene, hvordan mariehønsene ser ud, og hvor de lever. Børnene kommer selv med bud på, hvad mariehøns spiser. Bagefter findes der bøger frem om mariehøns. Børnene leder efter sten, der skal bruges til at male som mariehøns. I deres søgen efter mariehøns, finder man højst sandsynligt andre dyr under stenene. Her støtter den voksne op om, at styrke børnenes nysgerrighed for at udforske naturen.

Eks. kan børnene også støde på græs der er mere gult end andet... græs der ikke har fået sol. Børnene spørger til sammenhæng og årsager - og støttes til at komme med egne forklaringer eller undervises af den voksne.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Morgensamling – Solstrålen

I fællesskab fortæller vi en udvalgt historie til samlingen. Børnene byder ind efter evne – fortæller handling, siger lyde som passer til, ser glade eller bange ud alt efter stemning i bogen.

Vi har under samling et dagligt fællesskab, hvor alle børn og voksne samles og er fælles om historie og sange. Alle deltager på deres niveau. Børnene har også et fællesskab omkring sang i løbet af dagen, hvor de går og synger 2 eller 3 sammen.

For at ramme dette tema bruger vi bøger, både som vi har i vuggestuen, men også bøger som vi låner på biblioteket, alt efter hvad vores fokus den pågældende tid har. Børnene skal præsenteres for både nye og gamle historier, de skal præsenteres for "den danske sangskat" – der skal synges hver dag med børnene. De er med til at vælge både historier og sange.

Vi udtrykker os forskelligt til samlingerne alt efter hvilken voksen, som holder samlingen.

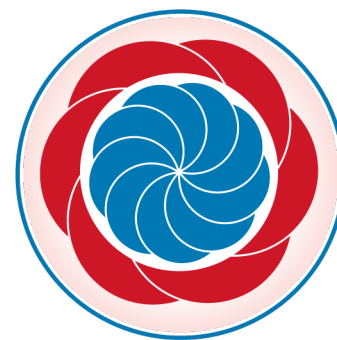
Musik – Stjernesquaddet

Vi anvender skolens musiklokale, da det har de optimale æstetiske omgivelser for at udføre aktiviteten. Dette er et klassisk musiklokale, med klaver, trommesæt og mange flere instrumenter. Det er lige, så det kribler i fingrene på børn og voksne for at prøve de mange ting, der er. Vi sidder i en stor cirkel og kan se hinanden, vi synger sammen ud fra forskellige sangark. Efter x antal sange tages der instrumenter frem, og børnene kan rundere for at prøve forskellige. Vi lytter til hinandens lyde og lærer om instrumenternes navne. Børn i

alle positioner kan være med, og der opstår et pædagogisk læringsrum for musik-, sang- og bevægelsesglæde. Vi ønsker at give børnene gå-på-mod.

Sangene, vi synger, tager udgangspunkt i børnekultur, kristne sange og årstiden. Der er altså en genkendelighed i de sange, der synges på stuen til samling, på legepladsen, på plejehjemmet og til musik.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Der har igennem en årrække været arbejdet med en evaluerings og feedback-kultur, hvor fokuset har omhandlet kollegaskabet, og hvordan vi personligt og fagligt støtter hinanden.

Institutionens "vi siger det til hinanden samværskultur" tager afsæt i en professionel / faglig tilgang til opgaven. I vuggestue og børnehave har man ret og pligt til klart – på en respektfuld måde - at konfrontere hinanden med både hensigtsmæssig og uhensigtsmæssig adfærd. Vi siger det til hinanden med fokus på "bolden og ikke manden". Girafsprøget benyttes.

"Vi siger det til hinanden", skal være med til at sikre faglig sparring og faglig udvikling "Vi siger det til hinanden, skal sikre individuel refleksion og undren over egen og kollegaers praksis.

I marts 2020 er der i Moseskellets vuggestue og børnehave tiltrådt ny leder, der i feb. 2020 blev introduceret til ECERS og ITERS evalueringsmodeller. Hensigten er, at disse redskaber fremover vil danne grundlag for den faglige evaluering af lærings- og børnemiljøet.

Grundet COVID-19 situationen i foråret 2020, er det vanskeligt at sætte en tydelig tidsramme for implementeringen af dette. Dog vil det blive indfaset fra sommeren 2020.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Evalueringen af den pædagogiske læreplan vil foregå i forbindelse med personalemøder. Dette vil blive struktureret således, at hvert punkt fra læreplanen vil følge et årshjul med hhv. evaluering af det faglige pædagogiske grundlag i 2021 og de pædagogiske læreplanstemaer i 2022. Dette som værende den fremadrettede model for evaluering.